

Vysoké ceny energie:

Příčiny a možná řešení

AMO.CZ

Příčiny¹

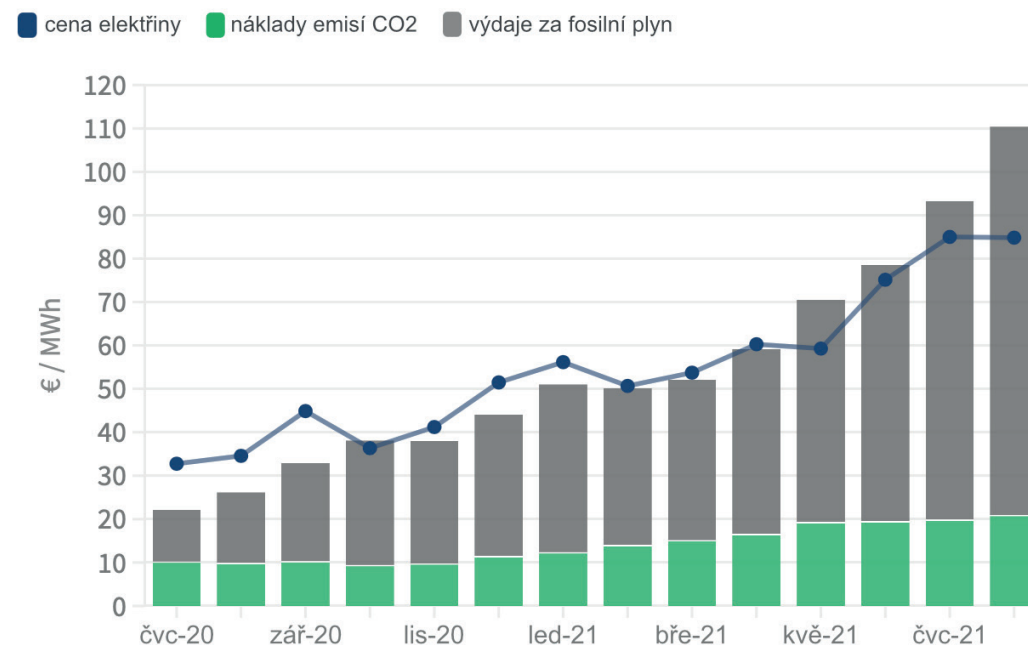
Současný nárůst cen je způsoben kombinací mnoha faktorů. Mezi ty nejvýznamnější patří:

- **Mimořádně silné ekonomické oživení po předchozí covidové recesi.**
- **Předchozí dlouhá a studená zima na severní polokouli.**
- **Slabší než očekávaný nárůst nabídky, zejména fosilních, zdrojů energie.**

Vlivem zvýšené poptávky vzrostla spotřeba zemního plynu na klíčových trzích meziročně o 8 % a spotřeba uhlí o 11 %. V důsledku zmíněných faktorů došlo v Evropě a Asii k desetinásobnému meziročnímu růstu ceny zemního plynu. Cena uhlí na světových trzích pak meziročně vzrostla na pětinasobek. Zvýšené ceny uhlí a zemního plynu se následně promítly i do cen elektřiny.

V případě Evropy hrál sekundární roli také růst ceny emisních povolenek² nebo nižší výroba z větrných elektráren. Svůj podíl má také chování ruského Gazpromu, jakožto největšího dodavatele zemního plynu do Evropy. Přestože dodržel své dlouhodobé smluvní závazky, omezil krátkodobé prodeje a nedoplnil vlastní skladové zásoby na evropském území na úroveň z předchozích let.

Rostoucí ceny fosilního plynu tlačí nahoru české výdaje za elektřinu

Zdroj: EMBER podle: PEGAS CEGH Czech Gas Spot price, EU ETS carbon prices December contract), ENTSO-e

¹ Přehled je primárně založen na komentáři zveřejněném na webu Mezinárodní energetické agentury, viz www.iea.org/commentaries/what-is-behind-soaring-energy-prices-and-what-happens-next.

² Vliv růstu ceny emisních povolenek na cenu elektřiny je v porovnání s vlivem ceny zemního plynu velmi malý, viz www.ember-climate.org/commentary/2021/10/26/czechia-exposed-to-fossil-electricity-price-shocks/.

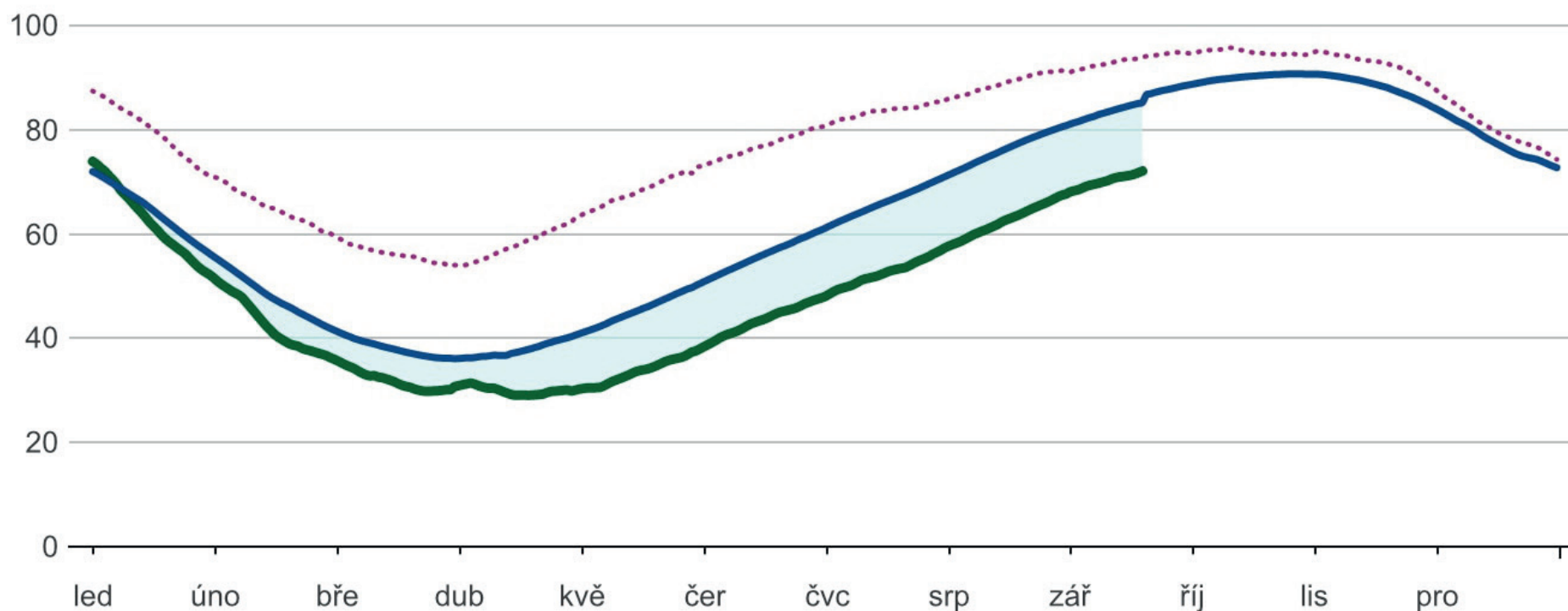
Zásoby fosilního plynu v EU

Dodávky energetických komodit byly dále komplikovány celou řadou dalších událostí, na kterých se podílely tyto faktory:

- Pokles investic do fosilní infrastruktury v posledních letech, který ale nebyl kompenzován investicemi do OZE a souvisejícího přechodu na nízkouhlíkovou energetiku.
- Omezení činnosti některých provozů vlivem posunu plánovaných údržbových prací z důvodu pandemie COVID-19.
- Neplánované výpadky fosilní infrastruktury vlivem provozních nehod nebo výskytu extrémních klimatických jevů, viz mapa na další straně.

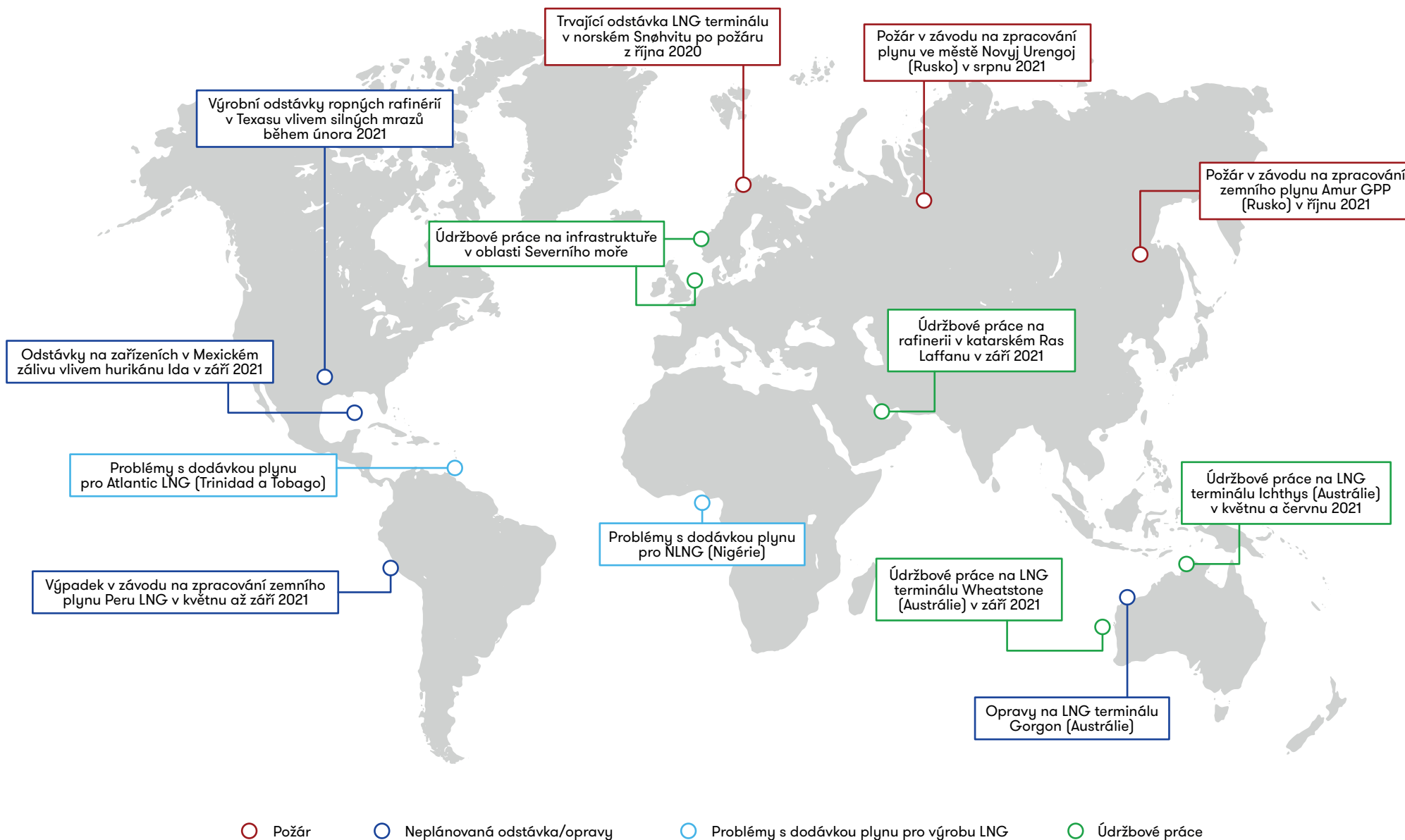
% naplněnosti zásobníků

..... 2020   — 2021   — 10-letý průměr

Klíčové údržbové práce a neplánované odstávky v roce 2021

Zdroj: Mezinárodní energetická agentura (IEA)

Navrhovaná řešení dle Evropské komise³

Okamžitá opatření

- Cílená podpora nízkopříjmových domácností (např. ve formě voucherů pro ohrožené skupiny obyvatel, které mohou být hrazeny z výnosů systému obchodování s emisními povolenkami; ochrana před odpojáním od dodávek energie; umožnění dočasného odložení plateb za energii nebo dočasného snížení daňových sazeb pro zranitelné domácnosti).
- Podpora malých a středních podniků v souladu s pravidly EU.
- Zlepšení mezinárodní spolupráce v oblasti energetiky s cílem zajistit transparentnost, likviditu a flexibilitu mezinárodních trhů.
- Vyšetření možného narušení pravidel hospodářské soutěže na trhu s energií.
- Posílení monitoringu trhu s emisními povolenkami.
- Usnadnění nákupu energie z OZE.

Střednědobá opatření

- Navýšení investic do OZE, renovací budov a zvyšování energetické účinnosti.
- Urychlení povolovacích procesů a zavádění aukcí na podporu OZE.
- Zvýšení kapacity pro skladování energie, včetně baterií a vodíku.
- Analýza výhod a nevýhod stávajícího trhu s elektřinou ze strany Agentury pro spolupráci energetických regulátorů, doplněná o návrh vhodných opatření.
- Možná revize nařízení o bezpečnosti dodávek v zájmu lepšího využití evropských kapacit pro skladování zemního plynu.
- Prověření přínosu společných zakázek na skladování zemního plynu v rámci spolupráce mezi jednotlivými členskými státy.
- Zřízení regionálních přeshraničních skupin pro analýzu rizik a plánování v oblasti dodávek zemního plynu.
- Posílení role spotřebitelů na energetickém trhu ve smyslu výběru a následné změny dodavatele, vlastní výroby elektřiny a možnosti vstupovat do energetických komunit.

Komentář AMO

Kromě již zmíněných opatření je v dané situaci nutné podtrhnout význam zavádění energetického managementu a to zejména v oblasti veřejné správy a podnikatelského sektoru. Pouze touto cestou lze získat přehled o energetických tocích a souvisejících výdajích v reálném čase a nikoli až na konci zúčtovacího období. Ve spojení s realizací nízko- či beznákladových úsporných opatření je tímto způsobem možné efektivní snížení spotřeby energie při minimálních nákladech.

Další opomíjenou oblastí je podpora agregace flexibility, která pomocí řízení spotřeby umožňuje snížit nároky na nákladnou regulaci elektrizační soustavy v dobách odběrových špiček. Ta je v současné době realizována především prostřednictvím plynových zdrojů, které se nemalou měrou podílí na současných vysokých cenách elektřiny. Při posunu spotřeby v čase lze za minimálních nákladů dosáhnout vyrovnanějšího průběhu odběru, což snižuje závislost na zemním plynu i budoucí potřebu denní akumulace elektřiny.

³ Přehled je primárně založen na tiskovém vyjádření Evropské komise (viz: www.ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_5204) a souvisejících komentářích.

Materiál zpracoval Oldřich Sklenář
(oldrich.sklenar@amo.cz) s podporou Jana Svobody.
Grafická úprava Jaroslav Kopřiva.

